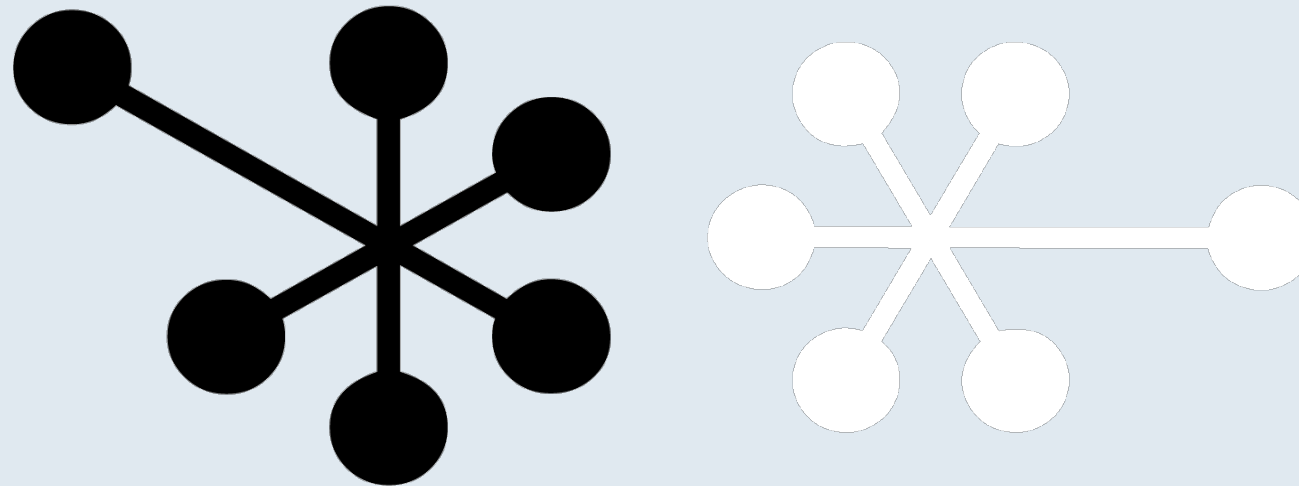

LIFE / FIT FOR REACH

Jäätmed, ohtlikud ained ja ringmajandus - millised on kitsaskohad?

Katri Järvekülg, Hendrikson DGE 12.06.2024

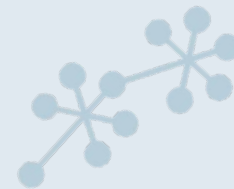
Tegevused jäätmekäitluse tööpaketis

- Koolitades ja koostöös jäätmesektori ettevõtetega hinnatakse, kuidas tuvastada jäätmetes leiduvaid ohtlikke aineid ning kuidas see teave võib muuta nende sorteerimis- ja töötlemispraktikaid, et tulemuseks oleks puhtamad sekundaarsed materjalid.

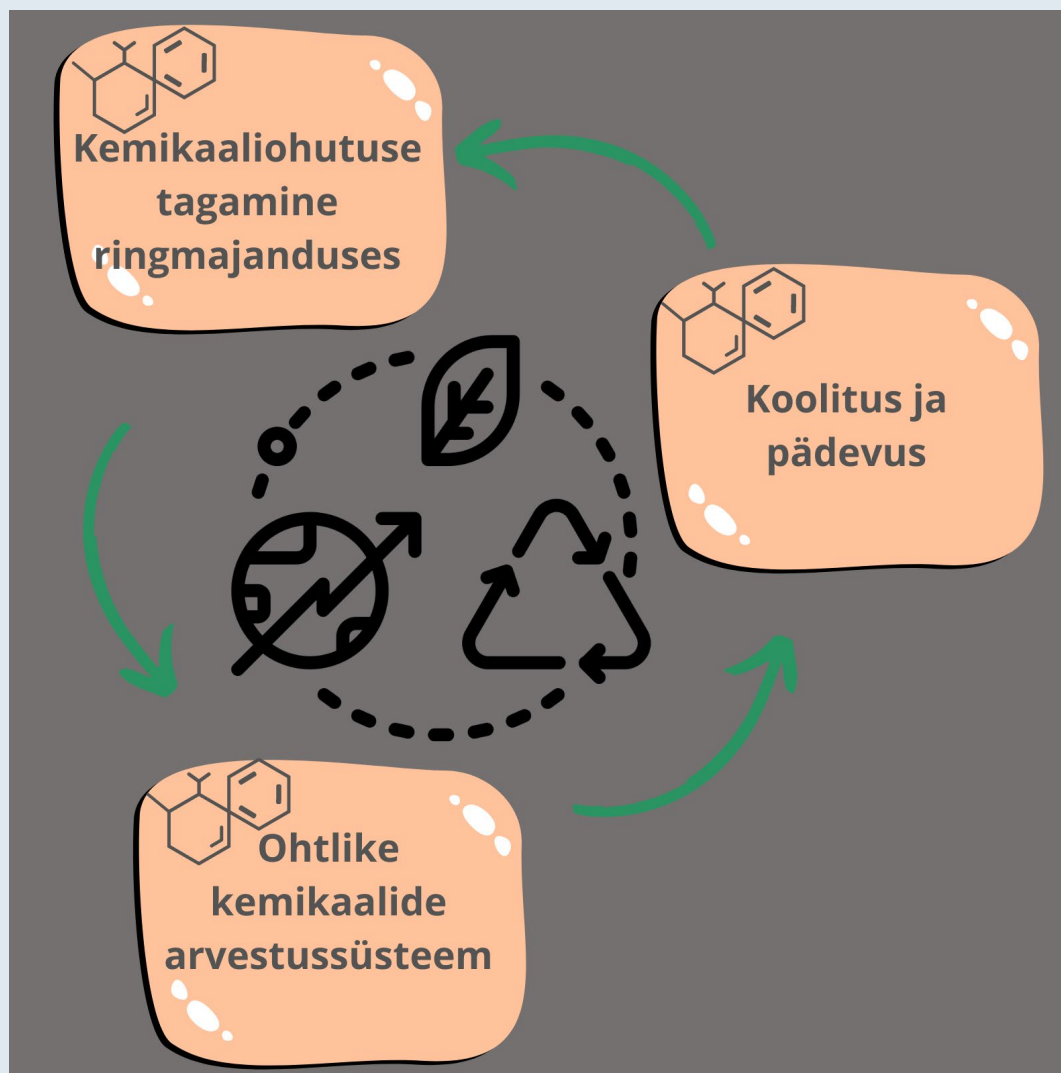

The project "Chemicals Risk Management and Assessment of Alternatives: Tools and best practices to support circularity, create more sustainable products and avoid regrettable substitution" (LIFE FitForREACH2, No. 101113947 — LIFE22-ENV-EE-LIFE FitforREACH-2) is co-financed with the contribution of the LIFE Programme of the European Union.

LIFE / FIT FOR REACH

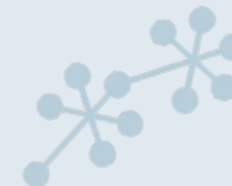

Jäätmekäitluse ja ringmajandusega seotud väljakutsed

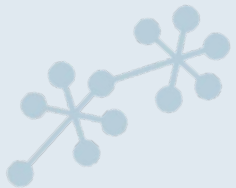
The project "Chemicals Risk Management and Assessment of Alternatives: Tools and best practices to support circularity, create more sustainable products and avoid regrettable substitution" (LIFE FitForREACH2, No. 101113947 — LIFE22-ENV-EE-LIFE FitforREACH-2) is co-financed with the contribution of the LIFE Programme of the European Union.

LIFE / FIT FOR REACH

Kemikaaliohutuse tagamine ringmajanduses (1/2)

- ELi uue ringmajanduse tegevuskava üks eesmärke on suurendada ringlussevõetud materjali sisaldust toodetes ning samal ajal tagada toodete toimivus ja ohutus.
- Jäätmeseaduse alusel on võimalik jäätmed muuta tooteks korduskasutuseks ettevalmistamisega, ringlusse võtmisega ja jäätmete lakkamisega.
- Mürgivabade materjalitsüklite ja puhta ringlussevõtu jaoks on vaja ringlussevõtu käigus minimeerida probleemseid aineid.

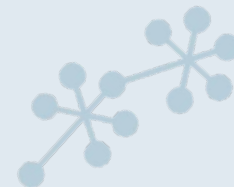
Kemikaaliohutuse tagamine ringmajanduses (2/2)

- Jäätmestaatusest vabastamist tuleb tõendada asjakohase tootestandardiga, õigusaktiga või vastavate analüüside / uuringutega.
- Materjali/toote osas, mis on jäätmestaatusest vabastatud, peab selle tootja tagama, et materjal täidab kõiki REACH-määrusest ja CLP-määrusest tulenevaid nõudeid (erand registreerimisnõudele, kui REACH-määruse artiklis 2 (7)(d) sätestatud tingimused on täidetud).
- Ringlussevõtjal peab olema kogu vajalik info selle aine kohta.
- Eeldab selliste ühtlustatud süsteemide olemasolu, mis võimaldavad tarneahela piires jälgida ja hallata teavet ohtlike ainete osas ja teha need ained kindlaks jäätmetes.

Kas meil on piisavalt teavet?

- Milliseid aineid me sihime?
- Kas me tegelikult teame, kus ja miks need ained esindatud on?
 - Praegune kasutus: eesmärk on probleemsete ainete järkjärguline kõrvaldamine, kuid see võtab aega ja tuvastatakse ka uusi (nt PFAS on POP-ide nimekirjas üsna hiljuti lisandunud).
 - Valdkonnapõhine: teatud ehitusmaterjalid, plastid, elektri- ja elektroonikaseadmed, tekstiil, leegiaeglustid...
 - Ajalooline kasutus: POS-id (uutes toodetes keelatud)
- **Peamine probleem on piisava teabe puudumine toodete keemilise koostise kohta, et tagada ringmajanduses toote ohutus.**

Millised on eeldused teabe kogumiseks?

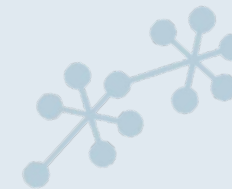
- Vastavalt jäätmeseadusele peab ohtlike jäätmete käitlemise eest vastutav isik omama valdkonnas pädevust tõendavaid dokumente, sh peab olema läbitud asjakohane koolitus (mh käsitletakse koolitusel REACH- ja CLP-määruste nõudeid).
- Jäätmekäitlussektori teadlikkus kemikaaliriskidest ja nendega seotud juriidilistest nõuetest on üldiselt madal.
- Näitena - ettevõtete teadlikkus POS-idest on madal ja töös* järeldub, et jäätmekäitlejad ilmselt ei oskagi ohtlike aineid enda tegevuses hinnata ega tea, kas jäätmed sisaldavad POS-e või mitte.
- Selge vajadus on tõsta ettevõtete kompetentsi.

*Püsivate orgaaniliste saasteainete kaardistamine Eestis ja ettepanekud Stockholmi konventsiooni Eesti rakenduskava muutmiseks. Magistritöö, Kreevald, L-A, 2022, Eesti Maaülikool

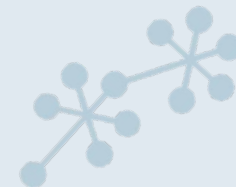
The project "Chemicals Risk Management and Assessment of Alternatives: Tools and best practices to support circularity, create more sustainable products and avoid regrettable substitution" (LIFE FitForREACH2, No. 101113947 — LIFE22-ENV-EE-LIFE FitforREACH-2) is co-financed with the contribution of the LIFE Programme of the European Union.

LIFE / FIT FOR REACH

Kuidas seda teavet saada?

- Sõltuvalt ettevõtte tegevusest, käideldavatest kemikaalidest ja käitlusmahtudest, tuleb tegevuseks taotleda erinevaid tegevuslubasid.
- KemS kohustab pidama arvestust käideldavate ohtlike kemikaalide üle.
- Peaaegu kõigil kemikaali/jäätmesektoriga seotud asutustel on andmete kogumiseks, taotluste ja lubade menetlemiseks ning igapäevaseks dokumendihalduseks oma infosüsteemid (sh Kotkas, PROTO), aga need ei "suhtle" üksteisega ega integreeru teiste süsteemidega.
- Sisendite jaoks ei ole võimalik süsteemidest automaatselt andmeid välja võtta, et tuvastada nt. kemikaalide liikumine jäätmetest tooteni.
- Selge vajadus ühtse ohtlike kemikaalide arvestussüsteemi loomise järele.

Partners

Tānan!

LIFE / FIT FOR REACH

The project “Chemicals Risk Management and Assessment of Alternatives: Tools and best practices to support circularity, create more sustainable products and avoid regrettable substitution” (LIFE FitForREACH2, No. 101113947 — LIFE22-ENV-EE-LIFE FitforREACH-2) is co-financed with the contribution of the LIFE Programme of the European Union.